

ABONY

Szerkesztőség:
II-ik kerület 460. házszám
hová a lap szellemi részét
illető közlemények kü-
lendők.
—
Kéziratok vissza nem
adatnak.

Kiadóhivatal:
SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová az
előfizetési pénz k. a hirde-
tések és ezeknek díjai, va-
lamint a felszólalások köl-
dendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre 2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
VEVERÁN ISTVÁN, VÉLI MIKSA.
Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadóhivatalhoz küldendők. Nyilttér scra 1 korona.

Forradalom.

Ne ijedjenek meg kérem a czimtól, még nem tartunk ott. Még nem áll az ország lángban, vérben, még nem kell minden magyarnak kardot kötnie, még nincs itt az az idő, amidőn „mindnyájunknak el kell menni.”

Nem politikai értelemben akarunk most szólni, nem arról amit Budapesten készítenek elő abban az óriási nagy házban. Az a forradalom még nincs itt, nem érkezett még el annak az ideje, arról írni korán volna még.

Hanem van egy másik forradalom is, ami már működik, amiről szólni még nincs korán, és ez a társadalmi forradalom.

Igen, van ilyen is, még pedig most él, most forr, most alakítja a társadalmat.

Van-e jogosultsága a társadalom forradalmának a társadalom megváltoztatására, újjáalakítására irányuló törekvéseknek? Van-e valaki, aki tagadná ennek létjogosultságát? Vagy nem elavult osdi, hibás, beteges ami társadalmunk? Nem szorul-e gyökeres átalakításra? Teljesen alaposan át kell gyurni, át kell formálni ezt a beteges társadalmat.

A fekély, mely a társadalmat rágja, már türethetetlen. Halálösszá válhatik, ha idejében ki nem vágják azt a társadalom testéből.

Ezt a fekélyt nem kenőccsel kell gyógyítani, nem gyöngéd vigyázattal kell vele bántani, ki kell vágni, ki kell pusztítani onnan.

Uj, egészséges társadalmi rendszert kell teremteni, melynek alapja a gazdasági fejlődés és az emberek egyenlősége legyen. Nem a születés, nem a rang, nem a grófi, hercegi korona különbözteti meg az embert az embertől, hanem a — munka. Aki dolgozik, aki hasznára válik a társadalomnak, azt el is kell a társadalomnak tartania, de henyék, munkátlanok pusztuljanak. A szellemi munka nem áll a fizikai munka fölött, azok egyenrangúak. A munka munka. Mindenkinek a munkája annyit ér, amennyire szüksége van a megélhetésre, és nem ér többet. Az nem helyes, az megváltoztató, hogy egyiknek milliói vannak, a másik meg éhen pusztul el. Pedig az utóbbi talán dolgozott, a másik meg henyélt.

Ez a jövő társadalmának vázlata. És ennek a társadalomnak a megalapítására, a régi, a hibás, a beteg társadalom átalakítására már megindult a küzdelem, a társadalom már forr, már alakul a helyes irányba.

Minden elfogulatlan ember jóakarátú figyelemmel kíséri a társadalom forradalmát és harcol a revictió, az ellenállás ellen. Tol-

lal, pénzzel, kézzel, agygyatl, akinek mi áll hatalmában, azzal kell küzdenie. Nemcsak a hazát védeni kötelessége mindenkinek, hanem a társadalom reformálásának támogatása is erkölcsi kötelesség.

De mint a haza védelmében vannak árulók, a társadalom harcában is vannak, akik elárulják a küzdelmet, meghiusítani törekednek a nemes czélu forradalmat.

Félnek az ujitástól, félnek a reformtól. Hiába, igaz marad, hogy mióta Archimedes az ő törvényét feltalálta és 1000 ökröt áldozott föl, azóta ha valami ujitást akarnak életbe léptetni, reszketnek az ökrök.

T é l.

Ha valami sablonos, frázisos szöveget akarnánk írni, akkor ide írjuk, hogy közeledik a farsang, a mulatság szezonja stb. Citalnánk a keltő szavait, hogy.

Hol a boldogság mostanában?

Barátságos meleg szobában.

Szóval fel kellene dicserni azt az évszakot, úgy mint szokás minden évszak elején.

Ez a szokás még a régi jó időkben maradt reánk, abból az időből, amikor még általános jólét uralkodott, mikor az emberek elégedettek voltak, mikor a természetnek csak a szépségeit vették észre az emberek, és ráérték arról dicserő szöveget hallgatni.

TÁRGZA.

Az iparosság hivatása.

Irta és felolvasta az Ipartestület ma egyheti felolvasó estélyén DR. BUSZTIN GYULA.

Meg vagyok róla győződve, hogy az a tárgy, az az eszme, amit felolvasásom tárgyául választottam, meglehetősen haláttalan. Amidőn önök ma, a hét pihenő napján, megszakítva a köznapi munkát, felretéve a mindennapi élet küzdelmeit és gondjait, e helyen összegyűltek, bizonyára azon czélból tették azt, hogy szórakozást találjanak, hogy feledjék az élet bajait és fáradalmait, hogy humoros vig szavakban foglalt elbeszéléseket, kacagtató történeteket halgassanak, melyek a világ örömteljes vig dolgairól szólnak, felejtetik bánatot a gondot, és könnyebbitik a kedélyt. S hogy mégsem választottam felolvasásom tárgyául ilyesféle vig történetet, annak oka főleg az, hogy a ma szereplő felolvasók közt, sokkal hivatottabb képviselői és művelői vannak a humoros, kedélyes előadásnak, mint amilyen én vagyok, ezek majd elvégezik a szórakoztatás és gyönyörködtetés feladatát; én magam más tere csapok át, s összefüggésben állami és társadalmi életünk mai körülményeivel, egy rövid elmélkedéssel fogom próbára tenni a közönség türelmét.

Temesközy barátom azt mondta felolvasásában, hogy mindenhez jogczim kell, ha tehát valaki azt kérdezné tőlem, hogy a szórakozásra

felolvasásom tárgyául az ipar és az iparos osztály jelentőségét és hivatását, úgy azt vélném felelhetni, hogy erre jogczim már maga azon körülmény is, hogy az ipartestületben olvasok föl, hogy felolvasásom főleg maguknak az iparosoknak szól, akiket mégis csak érdekelhet egy kicsit, ha visszatekintve és kutatva az emberi fejlődés mérhetetlen láncolatában röviden rámutatunk arra a fontos és magasztos szerepre, amelyet az ipar és annak művelői, az iparosok a fejlődésben minden időben betöltöttek, és joggal tételezhetem fel, hogy a multban oly fényesen betöltött hivatás nemes példáinak teleövenítése buzdításul szolgál a jövő feladatainak megoldásában.

Minden emberi ténykedés csak akkor lehet tökéletes, minden hivatás csak akkor lehet hiven betöltött, ha az aki cselekszik, tudatában van annak a czélnek, amelynek cselekvése szolgál. Egy kis körültekintés a nagy természetben megmutatja, hogy nemcsak az embernek van hivatása a világ fejlesztésében és előbbreviteleben, a legparányibb állat, a leggyengébb fűszál is szorosan meghatározott és maga mivoltához képest fontos munkát teljesít a természet óriási műhelyében. E tekintetben tehát az ember rendeltetése nem más mint a világ többi teremtményeié. Az azonban ami minden más teremtmény tevékenységétől és munkájától megkülönbözteti, ami mindezekénél magasabbra emeli az emberi tevékenységet, az az emberi öntudat, a képesség, hogy az ember felismerje és meghatározza tevékenységének czélját és megválaszolja eszközeit. Minél nagyobb mértékben van meg ezen öntudatosság és czéltudatosság valamely emberben, annál inkább érdemli meg az emberi nevet,

annál tökéletesebben töltheti be hivatását. Ennélfogva az, hogy a különböző foglalkozást üző emberek, illetőleg ezek rendjei, osztályai nagygyá, hatalmassá, gazdagokká válnak, becsülésben és tiszteletben részesülnek-e embertársaik s többi rendek és osztályok részéről, — bármilyen foglalkozást üzzenek az illetők — mindég attól függ, hogy felismerték-e a czélt és rendeltetést, amelynek tevékenységük szolgál s hogy tudatában vannak-e annak, hogy foglalkozásuk, munkájuk jelentőségére nézve milyen viszonyban van a többi osztályokkal, s milyen szerepet tölt be, milyen helyet foglal el az összes emberi tevékenységek közt. Az az ember — kedves hallgatóim — aki munkájában csak a fáradságot, a küzdelmeket, a szenvedéseket látja, aki embert és Istent átkozva törli arcáról a munka okozta verejtéket, akinek nem dobbantotta meg szívét az öröm, ha valamit alkotott, aki nem ismeri a becsületesen teljesített kötelesség gyönyöreit, akinek munkáját nem nemesítette az a gondolat, hogy tökéletes alkotásával maga is részesévé vált az emberi tökéletesedésnek, az az ember nem töltheti be hivatását, nem lehet boldog, az anyagi javak mellett is szegény, millióktól körülvéve is elhagyott lesz. Czéljainak fölhsmérése és tudatos megvalósítása tehát első föltétele boldogulásunknak.

Áll ez minden emberi tevékenységre, az emberek minden rendére és osztályára, s így természetesen az iparra és az iparosokra is. Ezért, ha nem is szórakoztatja és gyönyörködteti önöket felolvasásom, de a továbbiak folyamán sikerülni fog megjelölöm azon nemes és fontos hivatást és rendeltetést, amelyeknek megvalósítá-

Hol vannak azok a szép idők? Ki ér rá ma már a természet szépségeit vizsgálni és azokat megénekelni?

A létért való küzdelem ma már elrabolja a természettől az emberek csodálatát. Valamikor még a tél örömeit zengették az emberek, ma már a tértől szomorúan a fűtésre gondolnak.

Most már télen nem a természetről írunk, hanem körül nézünk az emberek között és megnézzük ott azt a hatást, azt a változást, a melyet a tél idézett elő.

Menjünk előbb a nagyváros palotájába, lássuk az ottani képet, nézzük meg minő a tél hatása ott?

A melegen fűtött szobák telve mulató vendégekkel, tánczó párokkal, theázó asszonyokkal, kártyázó urakkal, szóval a jókedv, a vidámság, az élénkség honol mindenütt. Ott nem érzik, hogy a tél fagyasztó hidogével, kemény zordságával sok embernek vesztét okozhatja. Ők csak a tél örömeit érzik. — A télnek szépségei és hátrányai megoszolnak manapság. A palotába jut az előbbi, a szépség, az öröm, a mulatság.

Hát a másik fele hol van? Ki látja, ki érzi a tél hátrányait, a tél gyilkos hidegét?

Más kép tárul most fel szemeink előtt. Nem oly vidám, mint az előbbi.

Alacsony pinczelakás előtt állunk meg. Félünk belépni, mert a fagyos, bűzös levegő visszariaszt. De csak lépjük át a küszöböt, hadd lássuk az ellentétet az új és az előbbi kép között.

Odafönt a palotában süppedő szőnyegek borították a szalon sima parkette-jét, itt földetlenül áll a pusztá anyaföld. — Odafönt meleg szobában theázó, mulató embereket láttunk, itt rongyos ruhában didergő gyermekek sirnak egy darab kenyérért. Összebujnak, hogy testük melegével egymást melegítsék. Aludni próbálnak, hogy ne érezzék az éhséget meg a hideget. — Ez a nyomor képe, amely télen látható igazán a maga teljes borzasztóságában, a maga ijesztő rémességében.

Az az estély ott fön a palotában többé kerül, mint a mennyi ezt a nyomorgót egész életére boldoggá tehetné. Ha minden palotában egygyel kevesebb estét tartanának, megszabadíthatnák az országot a nyomortól.

Szomorú ez a két kép, ha egymás mellett áll. De vajjon melyik a szomorubb? Az a kép-e, midőn éhezni, fájni látunk egy családot, vagy az, midőn ugyanekkor ezreket költenek mulato-

sára a magyar iparos a nemzet jelen és jövő életében és annak nagy feladataiban hivatva van, úgy elértem a magam elé kitűzött célt, ha sikerült szavaimnak elérni azt, hogy emeljek az itt jelenlevő iparosok és főleg az iparos ifjuság öntudatát, önértetét, ha be fogják látni az itt felhozottak alapján, hogy az iparos tevékenysége és munkája minden emberi tevékenységnek legfontosabbika, ha átérzik és belátják azt, hogy a társadalmi, a nemzeti életben, az emberi művelődés és tökéletesedés beláthatatlan folyamatában az iparost ép oly előkelő hely és fontos szerep illeti meg, mint a művészeket, tudósokat, hadvezéreket, államférfiakat; úgy e kis tanúság bőven kárpótolja önöket az elmaradt gyönyörűségért, mert növeli erejüket, megkétszerezi akaratukat és emeli jövőbe vetett bizodalmaikat.

Tudósokhoz, államférfiakhoz, hadvezérekhez hasonlítottam tehát az iparosokat. Lehetséges, hogy lesznek olyanok akik e hasonlatokra kétkedőleg rázzák majd fejüket, akik sehogysem tudják azt megérteni, hogy a csaták hőseivel miképen állítható egy vonalba a falu kovácsa. Igaz, kedves hallgatóim, hogy a történelem, amidőn világhódító, egetverő hadvezérek csatáiról beszél; a költő, amidőn regebeli hősök lélekemelő vitézi tetteiről énekel, nem szól a falu kovácsáról, pedig ama évezredekkel ezelőtt élő dicső hadvezérek és regebeli hősök mégis csak azon kardokkal vitézték meg csatáikat, azon ijakkal és paizsokkal felfegyverkezve vitték véghez vitézi tetteiket, amelyek annak idején a kovácsnak üllőjéről és kalapácsa alul kerültek ki. Cyrus a perzsák hal-

zásra? Ugyanekkor. És ez ma történik a modern haladás korában, amidőn az emberek egyenlőségét hirdetik.

Oh te megcsufolt nagy eszme, te fennen hirdetett nagy emberi Egyenlőség! Kiért annyi nemes vér folyt, ki annyi küzdelemnek, annyi dicső harcnak indító oka voltál. Egyenlőség! Fordítsd el fejed. Te csak a jövő dicső eszméje vagy csak, és még ma bemocskolnak, megcsufolnak. — De majd eljön az az idő, amikor a te zászlód alatt diadalmas harcok után, ez a két kép elavult régi emlék marad csak, akkor a létről újra dicső éneket zengünk.

Addig azonban csak ilyeneket.

MI UJSÁG?

— **Személyi hir.** A király dr. Stipl Károly kecskeméti kir. törvényszéki elnököt a kecskeméti esküdtbiróság elnökevé; helyettes elnöké pedig Dr. Sebastião Károly törvényszéki bírót nevezte ki.

— **Előléptetés.** Sárkány Gyula járásbíró, a czeplédi kir. járásbíró vezetését a király a VII. fizetési osztályba nevezte, ki, a mely kinevezés megérdemelt előléptetés. Járásbíróágunk vezetőjének előléptetéséről örömmel értesülünk s ösztöntén üdvözljük.

— **Ujabb felolvasó estélyek.** Az abonyi népkör saját nagytermében folyó hó 13 án, vasárnap este 6 órakor, második felolvasó estélyét rendezte, melyen közre fognak működni: Tiszt. Dajka István ref. s. lelkész felolvasással, Dobozy Kálmán szavallattal és Fördös Károly szintén felolvasással. Belépti-díj tetszés szerint, az egész jövedelem fele része a helybeli reform. vallású szegény iskolás gyermekek ruházására fordítatik. A felolvasás nyilvános, azon meghívók nélkül is szívesen láttatnak a tisztelt érdeklődők. — Mához egyhétre a Függetlenségi 48-as Körben is tartatik felolvasó estély, melyen tiszt. Makay Sándor h. lelkész, Temesközy Gerzson szerkesztő felolvasásokkal és Nagy Lajos szavallattal fognak közreműködni. Közreműködnek továbbá Kurucz dalok előadásában Fördös Károly harmónium kísérete mellett, Dr. Busztin Gyula és Dezső hegedű játékkal és Király Ferencz énekkel. Az érdekesnek ígérkező felolvasás részletes programját jövő számunkban közöljük.

— **Köszönet nyilvánítás.** Az ipartestületben ma egyhete tartott felolvasási estélye minden tekintetben fényesen sikerült, a nagy természet zsufolásig megtöltötte az érdeklődő intelligens közönség. Nagy hatást ért el Dr. Busztin Gyula tanulságos felolvasása, mit tárcza rovatunkban közlünk, úgy szintén Máthé Zoltán szép,

hatatlan hős királya, ki évezredekkel ezelőtt indult el hódító útjára, megsemmisülten állhatott volna meg hódító útjában Babilon büszke falai előtt, ha a perzsa iparosok tudása és leleményessége nem talált volna fel olyan ostromgépeket és eszközöket, melyek előtt porba hullottak a minden vésszel dacolt büszke falak.

Vagy, hogy más példával éljek, lelkesülten ujongva tapsoljuk a hegedű művészt, kinek varázsuji alatt életre kel a hegedű száraz fája, s minden csalógány dalánál szebben, bűbájosan tolmácsolja örömeinket bánatunkat, s nem igen gondolunk arra a régen beomlott jeltelen sirban foszlado hegedűkészítőre, ki egész életlen keresztlül gyalpadja és szerszámai mellett görnyedt, aki minden igyekezetét, minden tudását, egész lelkét öntötte bele abba a száraz fába s lehetővé tette a művésznek, hogy ura legyen ezek szívének és érzelmeinek, pedig annak a hegedűkészítőnek is nagy része van örömeink és gyönyöreink szerzésében, mert a bűbájos hangoknak az ő mesteri műve a forrása. E köznapi példákban is látjuk tehát, hogy nem is olyan képtelen dolog az, ha együtt emlegetjük az iparost a hősekkel és művészekkel.

Ezen nagyon is általános példalodásokkal azonban még koránt sem oldottuk meg kitűzött célunkat s azon kérdésre, hogy mi az ipar jelentősége és mi az iparos hivatása, csak akkor felelhetünk meg, ha tisztában vagyunk magának az iparnak fogalmával, ha tudjuk azt, hogy mi az ipar. Talán kissé furesának is látszik, hogy a mindennapi életben annyit emlegetett, köznapi szó ér-

történelmi elbeszélése, az 1848-iki szabadságharcból. A tiszta jövedelem 32 kor. 32 fill. volt, melynek felerésze a Kossuth-szobor alap javára takarékpénztárba tététt, fele pedig elaggott iparosok segélyezésére fordított. A felolvasáson közreműködött uraknak, úgy szintén az azt anyagilag támogatott díszes közönségnek halás köszönetét fejezi ki az ipartestület elnöke s e.

— **Közügyülés.** Abony község képviselő testülete folyó hó 16 án, szerdán délután 2 órakor, az anyakönyvi hivatal nagy termében evi rendes közgyűlést tart, melynek tárgyai lesznek. 1. Az 1904. évi községi költségvetés tárgyalása. 2. Az 1904. évi közmunka költségvetés tárgyalása. 3. Az 1899, 1900, 1901. évi jóváhagyott számadások felőljelentés. 4. Városház építés ügyében jelentés. 5. Polgári iskolában latin nyelv taníttatása. 6. Vásárjog megvétele ügyében jelentés. Itt említtük meg, hogy a költségvetésben a pótdó, az 1904. évre 36% ban van előirányozva.

— **Missió.** A vallás erkölcsös élet előmozdítására ha valaha, úgy ma van szükség. A társadalom legszilárdabb alapja volt mindig a választott nép lelke. E fontosokból intézkedett a helybeli r. kath. plebaniához akként, hogy e hó 19-tól kezdve nyolcz napot át a tudományuk és életük példája, valamint kiváló szónoki képességük által is méltán nagy hírnek örvendő más. papok tartanak a helybeli r. k. templomban lelkes beszédekkel, fényes ünnepek keretében illesztett ajtatosságokat. Ahol eddig még megfordultak, ott a társadalom minden rétegének lelkesmerete megmozdult s a missió áldásos hatása kezelfogható volt. Intelligenciánk részére a budapesti egyetemen tartott nagyhirű conferencia beszédeiről országsszerite ismertté vált szonok fog szintén ily beszédek tartani a templomban, 20-tól kezdve d. u. 3 órakor. A missió papokat ünnepelesen fogadják és vezetik a templomba 19 en délután 5 órakor. Adja Isten, hogy áldásos hatással legyen a r. k. hívősége munkálkodásuk. Különb. más vallásúak is megzokták hallgatni egyebütt is e kiváló tudós papokat; itt is alkalm nyujtatik erre.

— **Orgona avatás.** A kath. hitközség most élő tagjai közül nagyon kevés, vagy talán éppen senkisen fogja közülök megemlíti meg egyszer azt a fényes ünnepeket, mely a kath. templom új orgonájának felavatásával f. hó 8 án végbement. A hitközségnek öröme, a templomnak díszere, Istennek dicsősége szolgáló legkevesebb másfél századig az új orgona, minék emlékéhez előttünk ismeretlen kegyes alapítónak s a hitközség költői lelkületű főpapjának Ft. Lévay Mihály apat, esperes-plebánosnak neve füződik. Ily jelentőségteljes, ily nagyértékű, az áhatnak szárnyakat kölcsönző gyönyörű alkotmány, jelentőségének megfelelő ritka ünnepesség keretében avatott fel, mely ünnepesség sorát Vannerth Béla s. lelkész Boldogasszony fogatatasáról szóló

telmét fejtegetni akarjuk. Hiszen minden kis iskolás gyermek tudja azt, hogy a szobó, a szuster, az ács iparosok és hogy az a mesterség, amit ezek üznek ipar. És ennyi csakugyan elég is az iskolás gyermeknek, de komoly iparosnak, aki tisztában akar lenni hivatásával, mesterségének jelentőségével, ez nagyon kevés. Ugy vagyunk kedves hallgatóim azzal a köznapi szóval, mint az élet sok más fogalmával; használjuk, emlegetjük azokat anélkül, hogy gondolkodnánk felette, hogy mi is rejlik bāt abban a szóban, és merem állítani, hogy ha az itt jelenlevő iparos polgártársaimtól egyenként megkérdezném, hogy mi is hat az az ipar, nem igen kaphatnék olyan választ, mely e szónak egész értelmét csak megközelítőleg is feltüntethetné.

Az ipar a legszokásosabb meghatározás szerint azon termelési ág, mely a nyers termelés útján előállított anyagokat az emberi szükségletek fedezésére alkalmassá teszi. Ha egy kissé gondolkodunk ezen meghatározás fölött, egyszerre világos lesz előttünk az ipar mérhetetlen fontossága és jelentősége. Azt jelenti e meghatározás, hiába van mezőgazdaság, erdőgazdaság, állattenyésztés, vadászat és halászat, hiába a földben rejlő mérhetetlen kincs és erő, ha nincs egy olyan termelési ág, olyan foglalkozás, mely ezen nyers termelési agak által előállított anyagokat alkalmassá tegye, hogy az emberi élet megszámlálhatatlan szükségletének szolgáljanak, hogy széppé, kellemessé, boldoggá tegyék az ember életét. A legnagyobb része azoknak a dolgoknak, melyeket ma a természet legszerencsésebb adományának tartunk, az emberi élet szinte nélkülözhetetlen feltételei

szép egyházi beszéde nyitotta meg. Majd Ft. Lévy apát püspöki ornátusban, Konez és Vimmerth káplánok segédletével, az előírt szertartások keretében beszentelte a remek alkotásu orgonát, mi is ezen egyházi ténykedéssel méltóvá tételt szent hivatására, arra, hogy megszólalhasson, s hogy a föld göröngyei fölött kalandozó lelket az égiek felé emelje. S valóban a felavatott új orgonának hangja, mely az ünnepies pillanatokban a hívőség ezreinek szívét rezgésbe hozta, egy új lelki világot lesz képes fakasztani az ajtosságára hajlandó hívek elméjében; új és szent érzelmeket támaszt azok szívében, akik eludnak merülni az új orgona hol andalító, hol felrúzó hangjainak változataiban. — Ezt a szívbeli fel-frissülést, ezt a lelki megújodást érezhették mindazok, akik a kitünő hangu orgona hangjai mellett szemtanúi lehettek Ft. Lévy apát által mondott és fényes segédlettel megtartott ünnepies nagy szent mise megható czeremóniáinak. A nagy szent mise végeztével a lángbuzgalmu főpap stereotip szavakkal, de hő érzelmekkel megemlékezett az új orgona létesítéséről s annak Isten dicsőségét szolgáló hivatásáról. Egyben kérte az új orgona híveket, hogy valahányszor az új orgona hangját hallják, imádkozzanak a kegyes alapítónak lelki üdvösségeért. Végül kihirdette a templomban f. hó 19-én d. u. 5 órakor kezdődő missiót. — A felavató ünnepségen roppant közönség volt jelen. Képviselet volt nagy számmal a helybeli arisztokracia. Ott láttuk Keglevich György és István grófokat. Több notabilitást, előkelő férfi és hölgy közönséget, a szolgabíró, az előjáróságot, a huszár tisztikart, az állami anyakönyvvezetőt, a ref. lelkészt, az állami polg. isk. és a róm. kath. isk. tanítótestületet, a szerkesztőséget, a kath. olv. egyesület képviselőit, több más rendű és rangu hívőség megszámlálhatatlan sokadalmát. — Impressióinkból és saját meggyőződésünkben itélve, a Rieger-czég alkotásával Abonyban is remekelt. A román stílusban készült különben egyszerű de vonzó külsejű orgona változatainak sokféleségével s hangjainak különleges, hogy úgy mondjuk, lebilincselő hatásával, felülmúlja az ily nemből készült orgonákat. Belső, pneumatikus szerkezete pedig valóban bámulatos. — Még megemlíthetjük, hogy az új orgona ára a 10.000 koronát meghaladja s hasonló társa Budapesten a szt. Ferencz-rendiek templomában látható. — Az új orgonának elvénhedt elődje, mely valamikor a híres orgonák közé tartozott s 1782-ben készült, szétbontás után a Rieger czég tulajdonába ment át.

— **Az új orgona átadása.** Mint hiteltel forrásból értesülünk a róm. k. templomban felállított új orgona átadása e hó 17-én d. e. 11 órakor történik meg, mely alkalomra fővárosi előkelő szakértő hivatott meg a plebánia-hivatal által. Mindenesetre érdeklődéssel nézünk az átadás elé.

gyanánt ismerünk, értéktelen, holt tömeg volna az emberre nézve, ha nem volna fejlett iparunk, mely évszázadok fáradhatatlan szorgalmas kutatása után, megtalálta a dolgok hasznosításának és értékesítésének módját, s az ember szolgálatába hajtotta a természet erőit.

A munka, az emberi munka — abban rejlik az ipar megmérhetetlen fontossága és jelentősége, a munka az a tényező, melynek segítségével az ipar az embert felszabadította a természet járma alul. Míg a nyers termelésnél, földművelésnél, a természeti erő a főtenyező, a természet uralkodik az ember fölött, addig az iparnál az ember uralkodik a természet felett. Az ipari tevékenység terén az emberi ész, leleményesség és számítás sokkal jobban érvényesülhet, mint pl. a mezőgazdaság terén, sőt ipar nélkül nem is fejlődhetnének a mezőgazdaság kellő módon, s az egész gazdasági élet egyoldalú és tökéletlen lenne. Az ipar, melynek amint látjuk, az átalakítás és feldolgozás a hivatása, melynek az emberi munka főtenyezője, természetes, hogy gondolkodásra kényszerít, mi által nagy befolyása van a kulturális, a szellemi élet fejlesztésére. Az ipar az, ami lehetővé teszi, hogy az életmód az alsóbb társadalmi rétegekben is szebbé, kellemesebbé, változatosabbá alakulhasson. Politikai szempontból is mérhetetlen fontossága van, mivel az erős középosztályt voltképpen az ipar teremti meg és a haladás szellemét ez oltja a társadalomba. Sokat, igen sokat lehetne még az ipar fentemlített meghatározásából kiolvasni és magyarázni, de ez fölösleges, miután az elmondottak is világosan feltárták előttünk az ipar értelmét és fontosságát.

(Vége köv.)

— **A sorozás legújabb terminusai.** A honvédelmi miniszter legújabb rendeletével újabb terminust tűzött ki a sorozás fogantatására. A tervezet két terminust állapított meg és pedig, ha az obstrukció engedi, az első terminus az abonyi sorozó járásra: december 28. 29. 30. 31 és január 2-án, rendes taktusban. Ha azonban akadály jön közbe, akkor január 11. 12. 13-án, délelőtt délután Meg történhet azonban, hogy az újonca jutalékot a törvényhozás addig sem szavazza meg, akkor sorozás nem lesz és Isten tudja hogy lesz.

— **Regény az életből.** A mult héten egy úri ember jelent meg a község házában, majd szerkesztőségünkben is es — kereste a feleségét. Hony soit qui mal y pense! Nem az előjáróság érdemes tagjain, sem szerkesztőségünk öregebb ifjabb tagjain, hanem kereste, kutatta, hogy nem tartózkodik-e itt Abonyban valahol, minthogy a cselédje, kivel felesége eltávozott, abonyi leányzó. De térjünk az esetre. Érkávási Kávássy Sándor, szinyér-váraljai földbirtokos, feltűnő szép fiatal neje hosszabb idő óta historiában szenvedett, baját súlyosította édesanyjának elhalálása s különösen az a körülmény, hogy édes atyjával meghasonlott. Ily állapotában képtelen volt egyetlen kis gyermekük gondozására s a háztartás vezetésére, atyja tehát hozzájuk küldötte Meleg Etelka abonyi illetőségű hajadont, házvezetőnőnek. Így teltek a napok egy darab ideig, amidőn az asszonynak az a vágy támadt, hogy menjenek föl Budapestre lakni, hol a változatos pesti élet jó hatással lesz beteges állapotára. A férj bele is egyezett ebbe, s elkezdtek összepakolni mindent, a mit fönt Pesten használhatnak, a többi holmit pedig az asszony eladogadta. Összepakoltak vagy 14 ládát. Egy szép reggel aztán a férj arra ébredt föl, hogy se holmi, se nő, se gyerek, se házvezetőnő, — eltűntek, de eltűnt mintegy 700 ft. készpénz is. Ez történt szeptemberben. A férj azonnal rendőrséghez, ügyészséghez ment, keresették, körözötték, nyomozták az eltűnteket, de eredménytelenül. Az eredménytelenséget nagyban elősegítette azon körülmény, hogy Meleg Etelka illetőségi helyül Füzes-Abonyt gondolták s a nyomozást ott vezették be s csak később jöttek rá a mi Abonyunkra, mint illetékes helyre. Így jött aztán ide a kétségbe esett férj s tudta meg, hogy a ládákat először ide küldték, az asszony megírva, hogy egy bizonyos ládat, melyben az ezüst neműek vannak, nem szabad felbontani. Innét aztán a ládák elszállítottak, valószínűleg oda, ahol a szökevények állandóbb tartózkodásra berendezkedtek. A férj állítása szerint nejét a házvezetőnő birta rá a nyom nélkül való eltávozásra, hogy ez által a haragos apára rájesszenek s így a kibékülést elősegítsék, a mit a histerikus, beteges asszonnyal könnyen el lehetett hihetni, — azt hiszi azonban, hogy az addig fog tartani, még a pénzben és holmi a tart. Az itt megejtett nyomozás sem vezetett eredményre, mert a leány családjá nem tud semmit (?) tartózkodási helyükről. Csendőrségünknek pedig nincs ügyészi megbízása, hogy a dolgot erélyesen nyomozhassa, — ki tudja, mi oka lehet a boldogtalan férjnek arra, hogy a nyomozást ő maga csinálja? Talán nem akarja, hogy a regénynek szenzációs befejezése legyen, kimélni akarván családjá reanomját. A dolog mindenesetre nagyon kalandos színezetű s nem lehetetlen, hogy a vége mégis csak szenzációs lesz.

— **Helyőrségváltozások.** 1904 évben az osztrák magyar hadseregben helyőrségváltozások lesznek, így a 4-ik hadtest budapesti a 68-ik gyalogezred Szolnokon állomásozó 4-ik zászlóalját Szerajevóba helyezik át. A 13-ik huszárezred törzset, utászszakaszát és 1-ső és 2-ik eskadronját Kecskemétre, a 3-ik eskadronját Örkényből, a 4-ik eskadronját Czeglédre, az 5-ik eskadronját Alberti Irsáról, a 6-ik eskadronját Abonyból helyezik át, még pedig az 1-ső, 2-ik és 3-ik eskadron Jaroslauba, a 4-iket Koliniába, az 5-ik és 6-ik eskadron Doliny-Zukowba. Ezek helyett jön a 10-ik hadtest a következő elhelyezéssel: a 8-ik huszárezred ezredtörzset, pionirszakaszát, 1-ső, 5-ik és 6-ik eskadronját Jaroslauból, 2-ik és 3-ik eskadronját Doliny-Zukowból, 4-ik eskadronját Zolyniából helyezik át, még pedig az ezredtörzset, a pionirszakaszt, az 1-ső, 2-ik és 3-ik zászlóalj Kecskemétre; a 4-ik zászlóalj Czeglédre, az 5-ik zászlóalj Alberti-Irsára és a 6-ik zászlóalj Abonyba. A 38-ik gyalogezredet pedig Szerajevóból Budapestre helyezik át.

— **Újévi ajándék a póttartalékosoknak.** A közös hadügyminiszter e hó 7-éről

keltezte rendeletet adott ki, amely azt tárgyalja, hogy a december végével haza szabadságot katonák helye miként és milyen legénységgel lesz pótolva. Ezen rendeletnek a kivonatát — mely minket szorosán érdekel — itt közöljük: A megszállott területen és déli Dalmáciában állomásozó csapatokhoz tartozó 1901. és 1902. évi sorozású póttartalékosok 1904. január elsejével behivatnak. A monarchia belsejében állomásozó csapatokhoz azon legifjabb póttartalékosok hivatnak be, kik az 1904. évben fegyvergyakorlatot teljesíteni kötelesek, ezek 1904. év január 4. illetve 11-től 23 napi fegyvergyakorlatot teljesítenek. Amennyiben a csapatoknál szükséges létszám a legifjabb póttartalékosokból ki nem telne, be fogják hívni az öregebb, de az 1904. évben szintén fegyvergyakorlatot teljesíteni köteles tartalékosokat is. — Hát biz ez szomorú újévet hoz a tartalékos katonákra, ha csak addig a még obstrukció szabad és nem szabad ellenzék meg nem gondolja a dolgot s le nem szerel, nehogy a szegény póttartalékosoknak miattuk kelljen felszerelni.

— **Iskolaorvosok a tanítók ellen.**

Az országos közegészségügyi egyesület iskolaorvosi szakosztálya legutóbbi ülésén kimondotta, hogy helytelen a tanítók ama mozgalmá, amely a népiskolákban is beakarta hozni s egyházban való tanítást. Csak néhány iskolaorvos akar a kísérletet próbát tenni, a többi azonban Liebermann Leó egyetemi tanár véleményéhez csatlakozott, hogy elemi iskolás gyermek még szünetekkel sem tud három órán tul szellemi munkát végezni egyházban.

— **Szájpadlás nélküli műfogak** feleslegessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Egy óra alatt tökéletesen lehet vele beszélni és rágni. 10 évi jótállás. Barna J. egyedüli specialista a szájpadlás nélküli műfogak készítésében. Budapest, Kerepesi-ut 26. szám. Vidékiek megvárhatják.

— **A petroleum ára.** 35-40 % al emelkedett. Ezen emelkedés oka a petroleum gyárosok cartelljében keresendő, melyet egyelőre 5 évre kötöttek meg. A közel jövőben tehát a petroleum drágaságára lehetünk elkészülve. Annál több okunk van a villanyvilágítás privatizálására.

— **Eladás.** Egy rövid zongora olcsó áron eladó. Czim megtudható a kiadó hivatalban.

Behozatal.

Kivitel.

Magyar, Német, Lengyelországi, valamint Prágai

hentesárak

valódi prágai és westfalai sonkák, karnánadli, krakói kolbász, magyar és veronai szalámi, mortadella, debreczeni kalbász, paprikás szalona, valamint mindennemű hurka különlegességek.

Anton Zawodsky

Bécs, XVI. Brieselgasse 5.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nagyban.

1-10

Kicsinyben.

F O G A K.

Száj padlás nélkül, és a nélkül, hogy gyökerek eltávolítottának, 3 koronától. — Az általánú készített és Párisban első díjat nyert fogsorokat mindenki azonnal megszokja, beszéd zavarokat nem okoz és kitűnően rág vele.

Régi fogsorok átalakíttatnak. Vidékiek 12 óra alatt kiellégíttetnek.

Grossmann S. fogtechnikai főnök a párisi fogorvosi akad. kiállításán a keresztel diszített aranyéremmel kitüntetve. Fogad reggel 8-tól este 8-ig.

Fogorvosiintézet: **Budapest VII. Erzsébet körút 50. I. emelet.** (Royal szállóval szemben.) — Foghuzás érzéstelenítve. Tartos blombák! Szakorvosi rendelés d. e. 10-12, d. u. 5-7-ig. Vasár- és ünnep napokon is.

2-13

Mérsékelt árak. Részlet fizetésre is.

Clayton & Shuttleworth
 Váci-körút 63. sz.
 Budapest
 mezőgazdasági gépgyárosok
 által a legújanyosabb árak mellett ajánlatnak:

Columbia-Drill
 legjobb sorvetőgépek,
 szecskavágók, répvágók,
 kukoricza-morzsolók,
 darálók, őrlő-malmok,
 egyetemes aszél-ekék.

2-1/2, egész 12 lóerőig,
 szármakazalozók,
 konkolyozók, kaszáló- és
 aratógépek, szénnyújtók, boronák.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kint
 a postai úton és bérmentes
 küldetnek

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb
 locomobil- és cseplőgép-gyára.

**VIDÉKI TAKARÉKPÉNZTÁRI
 RÉSZVÉNYEKRE,
 BORSJEGYRE, ÁLLAMPAPIROKRA
 KÖLCSÖNT**
 ADURE, KÉRTÉLMES VISSZAFIZETÉSI FELTÉTELES KELLETT.
 FELVILAGOSÍTÁSUNK INGYENES.

HECHT BANKHÁZ
 BUDAPEST, FERENCZIEKTERE 6.

A város közelében 700 □-öl ki-
 terjedésű kis föld (szőlőnek al-
 kalmatlan) eladó.
 Értekezni lehet özy. Aranyi Sán-
 dornánál Szelei-út 142. szám.

Eladás.

I. kerület, Jegyző-utca 21. sz.
 levő ház; II. kerület Gál Mik-
 lós-utca 99. sz. alatt levő ház
 örökáron szabadkézből eladó.
 Bővebb felvilágosítást ad Tóth
 Mihály ácsmester.

Egy jó családból való fiú nyom-
 dász tanulónak felvétetik e lap
 kiadóhivatalában.

Uj! Csodahangszer, a Trombinó. Uj!

Ön minden tanítás és hangjegy ismeret
 nélkül, azonnal trombitálhatja
 a legszebb dalokat, kincseket, indúciókat,
 agymint: „Säkingen trombitist“, „Gef
 nicht böse“, „Verlassen verassen“, „Sou-
 per“, „Die Post im Wald“, „Kadeochy-
 induló“, „Jedáhnge“, „Da mein Girl“,
 „Lands-eicher“, és még több mint 200
 más világhírű zenei művet, a mi ajánlunk
 18 hangú **Trombinó**
 nélkül trombitáláson.

A trombinó a legszenzációsabb találmánya a jelen kornak,
 mely mindenütt feltűnést kelt; külföldön is valaki tárgyalt
 hírtelen mint trombinó virtuozus lép fel, holott ezen tudásáról azelőtt
 senkinek sejtése sem volt. Számítatlan példányok találhatók minden
 farsadtág nélkül, csupán a hozzávaló hangjegy helyettesítésével.
 Elragadó zene, szép, erős hangok. Az igazán zenei érzékelésű
 családokban, társaságokban és ünnepélyeken, legmunkatársabb kísérő
 kórusoknál, kerékpáron, gyalog, kocsin vagy eszékáron. Ének-
 kíséretre és tánczene játszására is igen alkalmas. A Trombinó ára
 könnyű utasítással: I-fajta finoman nikkelbeve 18 hanggal 3 frt.
 II-fajta finoman nikkelbeve 18 hanggal 3 frt. Kötészetesleg az
 I-fajtahoz 30 kr. II-fajtahoz 50 kr. Kiszárlás postaköltséggel után-éve!
 Kertész Heinrich Wien, I. Fleischmarkt Nr. 12-992.

MAGYAR IPAR

Külföldön felsorolt saját készítményű jó minőségű áruinknak
 megjelölésüket tekintésre ajánljuk.

1. Lada 200 drb. piros paplan	1 frt 80
2. Lada 200 drb. Chachmit paplan	2 frt 80
3. Lada 200 drb. atlasz	5 frt 50
4. Lada 200 drb. matrazs	4 frt 50
5. Lada 200 drb. de afrique	7 frt
6. Lada 200 drb. sajt letizve	10 frt
7. Lada 200 drb. szódavíz	14 frt
8. Lada 200 drb. szódavíz	2 frt 20
9. Lada 200 drb. szódavíz	5 frt 50
10. Lada 200 drb. szódavíz	15 frt
11. Lada 200 drb. szódavíz	10 frt
12. Lada 200 drb. szódavíz	1 frt 50
13. Lada 200 drb. szódavíz	5 frt 50

Müller Mór és Testvére
 Múzeum-körút 27. szám.

Tanningene a legkedveltebb és legesetesebb hajfestő szer
 sötétszőke, barna és fekete. Ára 5 kor.

A száznak és fogaknak legesetesebb az **OSAN** K. 1.76 és 88 fill.

Czerny-féle keleti **RÓZSATEJ** a legjobb és legesetesebb szepítő-
 szer. 1 üveg ára 2 korona. Ehez
 hygien. balzsam-szappan 60 fillor.

Főszékhely: Czerny J. Anten, Bécs, XVIII., Carl Ludwigstr. 6.

REICH L. FIAI
 Üvegyárosok, cs. és kir. udvari szállítók
 BUDAPEST, VII. ker., Lövölde-tér 2. szám.

Ajánljuk legjobb minőségben gyártott Syphon- és gázuse
 palackokat legesetesebb árak mellett és pedig:

1 Lada kb. 200 drb. 16 uncziás sima, fehér v. világos kék (aqua-
 marin) színű Syphonpalackot tálppal vagy talp nélkül. 62 korona
 1 Lada kb. 200 drb. gázusepalackot gumigyűrűvel és üveg-
 göbnyelvel ellátva, fehér vagy világos kék (aquamarin) színű,
 magas vagy alacsony alakú. 52 korona

Szállítás a csomagolást beleértve, budapesti pályaudvarig bér-
 mentesen, közpénztárat ellenében 2% seontó — 10 lada rendelés
 után 5% rabott. Más nagyságúak és különféle általunk törvényesen
 védett alakokat megfellelően olcsón szállítunk. Préselt irások vagy
 czégyvéséseknek csak az elkészítési önköltséget számítjuk, ellenben
 az alak és kisérti költség nem számítatik. Vegyessék meg, hogy
 megvizsgált 20 létkor nyomású Syphonpalackaink Magyarországon
 csak kizárólagosan közvetlen a mi gyárunkból szerehetnek be.

Vérgyógyítás (Hemopatia). Uj és ere-
 dei 15 év óta kipróbált gyögmód, a mely
 hazánk és a külföld jobb körében általános
 eism résznek örvend. Rendkívüli jó sikerrel
 lesz alkalmazva asthma, szív-, gyomor-, hólyag-
 és időgbajokban, vér- és bőrbántalmak ellen
 és ki-árja az elmezavar és szélhűdes beálltát.
 A kezelése kellemes, nem gátolja a beteget
 napi foglalkozásában és tartos, gyökeres gyó-
 gyulás eredményez. Gyögmód megalapítója
Dr. Kovács J. fővárosi orvos, a ki ek **Buda-
 pesten, V. Váci-körút 18. sz.** alatt egy, ezen
 czélra berend zett orvosi rendelő intézete van,
 melyet mindazoknak legmunkatársabban ajánljuk,
 a kik a fent e ös-rott bajok valahelyikében
 szenvedtek. Dr. Kovács J. levélbeli meg-
 kérésre készségesen válaszol.

Fontos minden menyasszonynak!

Szükségete beszerése előtt ne
 muassa el

Tausky J. Fiai
 ruha- és fehéreneműek-gyártól
 Pozsony

a speciális árjegyzéket, mely
 különféle czélszerűen összeállított
 keletgye költésvetés-eket tartal-
 maz, bérmentesen megkhozatni.

Me, bizható cég! Pontos kiszolgálás!
 Jutányos szabott árak!
 kiváló munka! Jó anyag!

SCHNEID Köhögési tea és hurút por
 gyógyszerész-féle

a St. Georgs-gyógyszertárból Wier V/2
 Wimmergasse 33. Orvosi rendelet szerint ké-
 szítve. Jótékony hatással bír a lélegző szer-
 vekre, nyálkaoldó köhögési inger csökkentő,
 a rekedtséget és torok-csiklandozást megszünt-
 teti. Por 50 kr., a hozzá való tea 50 kr. Postai
 szállítás 20 kr. csomagolási díj portó nélkül.
 2 csomagnál kevesebb nem küldetik. — Kérjük,
 a Szent György-féle gyógyszerterít védjegyet
 figyelembe venni, ezen hirdetést pedig kívágni
 és megőrizni sziveskedjék.

**Budapesti malomépítész-
 és gépgyár**
PODVINECZ ÉS HEISLER
 BUDAPEST, VÁCZI-UT 15/fv.
 GYÁRT:
 BENZIN MOTOROKAT ÉS
 BENZIN LOKOMOBILOKAT
 szelepes vezényművel 2-50 lóerőig.

Megbizható képviselők kerestetnek.

**SZABADALMAKAT
 ÉRTEKESÍTŐ VÁLLALAT**
 PÁSZTOR (TÖRV. BEJ. CZÉG)
 BUDAPEST, ERZSEBET-KÖRÚT 17.
 Megszeres szabadalmakat, financiroz
 találmányokat, beajstromoz védjegyeket
 és mustrákat.
 FELVILAGOSÍTÁS DÍJTALAN.

Magyar festék-, kence- és lakkgyár
KRAYER E. és Társai
 — József főherceg udvari szállítója,
 a magyar államvasutak kizárólagos szállítója.
 BUDAPEST, V., VÁCZI-UT 6. SZÁM.

BRÜLL GYULA (SZENES SANDOR UTÓDA)
 Budapest, V., Nádor-utca 16.

NEUSTEIN FÜLÖP
 ozukrozott
 hashajtó labdacsai

Én 15 pillót tartalmazó doboz 33 fill., egy 1 koros, mely 8 dobozt,
 1. Lada 123 pillót tartalmaz csak 2 kor. — 2 kor. 45 fill. előleg s
 bekiadás után 1 tukaros portómentesen küldetik meg.

Óvás! Utazásoktól különösen óv kodjunk.
NEUSTEIN FÜLÖP
 „Szent Lipóthoz“ e tanze gyógyszerterít
 Wien, I., Plankengasse 6